

Klein gebaar, groot effect

EN VERDER

Een voetbalmatch zonder eerlijke spelregels

Dak- en wintertuinen

Ni Una Menos

Cadeautjes

WSM MAGAZINE

HET BEELD

Een voetbalmatch
zonder eerlijke spelregels

4

6

INTERVIEW

Wat na Qatar?
Smritee Lama, vakbondsvrouw
in Nepal aan het woord

12

#BUTTERFLY
EFFECT

Vleugelslagen

20

FOCUS

Klein gebaar, groot effect

22

UIT DE KAST

Cadeautjes

10

KORT
GEKNIPT

Feministische revolutie

16

DOOR
MIJN OGEN

Chris Goossens en Marc Jamar

WSM is mogelijk dankzij de gewaardeerde steun van DGD, ENABEL, Wallonie-Bruxelles Internationale, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, provincie West-Vlaanderen, Provincie Vlaams-Brabant, beweging.net, MOC, kwb, Familiehulp, CM, ACV, ACV-Puls, CNE, ACV BIE, ACV V&D, ACV METEA, KAJ, Femma Wereldvrouwen, FBZ Petroleum, Co-valent, FBZ PC 314 Alimento, Internationale Mijnwerkerssolidariteit, 11.11.11, CNCD, BRS, DEMA4Life, vdk bank, vele steden en gemeenten en individuele donateurs. Dank je wel!

KLEIN GEBAAAR, GROOT EFFECT

‘Als je denkt dat je te klein bent om invloed te hebben, dan heb je nog nooit de nacht doorgebracht met een mug in je slaapkamer.’ Ken je die quote?

Dat **een klein gebaar een groot effect kan hebben**, bewijst ook het vlindereffect: de vlinder die met één vleugelslag een ketting van weersveranderingen in gang zet, met een tornado aan de andere kant van de wereld tot gevolg.

Als wij die vlinder willen zijn, dan moet onze vleugelslag wel aan een aantal voorwaarden voldoen. Want als we niet uitkijken, blijft het bij een vleugelslag. We kunnen stoppen met vlees eten, maar zolang industriële landbouw de norm is, blijft het milieu in gevaar. We kunnen onze kleding in faire winkels shoppen, maar zolang *fast fashion* de wereld regeert, blijven kledingarbeiders de dupe. Iedereen weet hoe die eenzame mug in de slaapkamer eindigt: verpletterd tegen de muur. **Sociale veranderingen komen er pas door volgehouden acties én door die acties tot een gezamenlijke strijd te verbinden.**

Minder of geen vlees (blz. 20), faire cadeautjes onder de kerstboom (blz. 22), de fiets en het openbaar vervoer ... Het blijven keuzes die ertoe doen. Maar als het individuele acties blijven, dringen we nooit tot de kern door: **dat wie verantwoordelijk is, verantwoordelijkheid moet opnemen.** Samengevat: dat ook beleidsmakers en de bedrijfs-wereld anders met de mensen en de planeet omgaan.

Dat is net wat sociale bewegingen beogen. Zij leggen bloot wat fout loopt. Ze geven aan waar het naartoe moet. Ze zetten alternatieven op om te tonen hoe het anders kan. Zij verbinden individuele acties tot een collectieve strijd van vele mensen samen en zetten zo sociale veranderingen in gang. Lees wat **Smritee Lama** uit Nepal (blz. 6), **Judith Agilar Guirón** uit Guatemala (blz. 14), **Anatole Mangala** uit DR Congo (blz. 16), **Veerle Verleyen en Lut Cromphout** (blz. 17) en **Chris Goossens** (blz. 19) uit België daarover vertellen.

Een klein gebaar kan het verschil maken, wanneer het deel uitmaakt van een groter geheel. Sociale bewegingen actief steunen in wat ze doen is zo'n gebaar. Ook als donateur van WSM zet jij verandering mee in gang. Dank je wel!

Wij wensen je alle goeds voor 2023.

Mia Vandenberghe

“NOOIT MEER EEN QATARSTROFE!”

MIDDENVELD ROEPT POLITICI OP EEN ZORGPLICHTWET TE STEMMEN.

TEKST / Patrick Van Looveren FOTO / Dieter Tielemans

Wat zie je op de foto? Twee voetbelploegen in een voetbalstadion, een scheidsrechter met een wedstrijdbal, supporters met een tifo. Alle ingrediënten voor een onbezorgde pot voetbal. Maar... het is niet zomaar een wedstrijd.

Een maand voor de aftrap van het WK voetbal speelden actievoerders in het gemeentestadion van Schaarbeek een symbolische voetbalmatch tussen 'bouwvakkers' en 'multinationals', zonder eerlijke spelregels. Daarmee wilden ze de schendingen van mensen- en arbeidsrechten bij de bouw van de infrastructuur in Qatar aanklagen. En een oproep doen aan politici om een Belgische zorgplichtwet te stemmen die toestanden zoals in Qatar in de toekomst moet helpen vermijden. Een actie van WSM, samen met een coalitie van vakbonden en ngo's, onder de noemer #MadeWithRespect.

Bart Verstraeten, directeur WSM: 'Qatar is geen uitzondering. Dit oneerlijke spel gebeurt overal in de wereld en in alle sectoren. Bedrijven stellen zich almachtig op, werknemers en het milieu zijn de dupe. Bedrijven moeten hun verantwoordelijkheid nemen en de risico's in hun toeleveringsketens aanpakken. Vrijblijvendheid werkt niet. Daarom moet er als stok achter de deur een zorgplichtwet komen, die alle bedrijven verplicht zorg te dragen voor de mensenrechten en arbeids- en milieunormen in hun keten én die hen hiervoor aansprakelijk kan stellen.'

Scan en bekijk de match zonder eerlijke spelregels :

INTERVIEW

WAT NA QATAR?

DE TACKLES EN DRIBBELS VAN HET SOCIALE MIDDENVELD

Het WK voetbal in Qatar: wellicht één van 's werelds meest verwachte én meest controversiële evenementen van de laatste jaren. De golf van kritiek en oproepen tot boycot die aan dit kampioenschap voorafgingen, was ongekend. 'Dankzij dit WK werd er belangrijke vooruitgang geboekt op het gebied van arbeidsomstandigheden van migranten. Maar dat betekent niet dat die gewonnen rechten op lange termijn gegarandeerd zijn. We moeten gemobiliseerd blijven', waarschuwt Nepalees vakbondsleider Smritee Lama. In oktober was zij, op uitnodiging van WSM, ACV-CSC BIE, MOC en beweging.net, in België. Om te praten over wat zich de voorbije periode achter de schermen van het WK heeft afgespeeld. En over de strijd die daar werd gevoerd.

TEKST / John Vandaele – adaptatie Jennifer Van Driessche - FOTO / Guy Puttemans

“

Werkgevers hielden het paspoort van werknemers in, wat hen volledig afhankelijk maakte.

**Smritee Lama,
Nepalees vakbondsleider**

'Als één van de voetballers zou sterven tijdens een WK-wedstrijd, dan zou dat immens veel aandacht krijgen. Zoveel meer aandacht dan de 237 Nepalezen die in 2021 in Qatar stierven', stelt Smritee Lama. De vakbondsvrouw weet maar al te goed hoe die ongelijkheid in behandeling en aandacht voor arbeidsmigranten aanvoelt. Zelf was ze korte tijd student en arbeidsmigrant in Japan. Haar man werkt in één van de Verenigde Arabische Emiraten. 'Zijn we vergeten dat elk leven betekenis heeft? Zelfs in de dood is de ongelijkheid zo groot als een berg van de Himalaya.'

Nepal is een echt migratieland dat 28 procent van zijn nationaal inkomen uit de verkoop van arbeid in verre landen haalt. Op een bevolking van 29 miljoen telt het maar liefst 3,5 miljoen migranten tussen 17 en 40 jaar. In 60 procent van de families bevindt zich minstens één arbeidsmigrant.

Zo'n vijf procent van die migranten is hooggeschoold en trekt naar de EU of de VS. Daarvoor betalen ze doorgaans een miljoen Nepalese roepies, ofwel 7.800 euro, aan bemiddelaars. Dat geld lenen ze meestal en betalen ze vervolgens weer af met hun arbeid.

Vijf tot tien procent trekt naar Japan of Zuid-Korea. Rekruteringsagent-schappen rekenen daarvoor zo'n half miljoen Nepalese roepies aan, ofwel 3.900 euro. 80 procent trekt naar de Golfstaten of Maleisië. 'In dat geval gaat het om korter geschoolde en meer kwetsbare mensen die 200.000 roepies, ruim 1.500 euro, betalen voor hun baan. Ook dat geld lenen ze vaak en moeten ze terugbetalen met het

>>

>> werk dat ze gaan verrichten', aldus Lama.

QATAR KOMT VAN HEEL VER

Smritee Lama's vakbondsorganisatie GEFONT heeft een binnenlandse werking die arbeiders in Nepal bijstaat. Sinds drie decennia staat de organisatie ook arbeidsmigranten in het buitenland bij. Daar waar vakbonden zijn toegestaan, sluit GEFONT overeenkomsten af met lokale vakbonden, zodat ook Nepalezen er worden bijgestaan.

'In Qatar is geen vrije vakbondswerking toegestaan. GEFONT richtte daarom steungroepen op. Ze nemen de vorm aan van socioculturele organisaties, zo kunnen wij ter plaatse toch opleiding en hulp bieden.'

Werkgevers hadden in Qatar alle macht in handen. Zij konden bepalen of hun werknemer al dan niet het land mocht verlaten. Die praktijk, gekend als het kafala-systeem, zorgde voor allerlei misbruik. Werkgevers hielden bijvoorbeeld het paspoort van werknemers in, wat hen volledig afhankelijk maakte. Ook konden migranten niet veranderen van job zonder toelating van hun werkgever. Wie dat toch deed kon door de politie worden opgepakt. Arbeidsmigranten kwamen zo soms volledig vast te zitten, zonder werk en zonder inkomen. Ze konden dan niet meer bij hun oorspronkelijke werkgever terecht, maar ook het land niet meer verlaten.

In de zomer is het in Qatar normaal gesproken niet toegestaan om tijdens de warmste uren buiten te werken, maar voor de bouw van de stadions werd dit verbod terzijde geschoven.

'Ze hadden haast', zegt Jeroen Roskams, programmamedewerker Azië bij WSM. Het Internationaal Verbond van Vakverenigingen (dat meer dan 100 miljoen mensen vertegenwoordigt) noemde het later moderne slavernij, in stand gehouden door de regering van Qatar en met medeplichtigheid van de FIFA.

DRUK UITOEFENEN LOONT

Smritee Lama strijdt al lang voor meer rechten voor arbeidsmigranten. Het WK in Qatar is voor haar dan ook een belangrijke mijlpaal, niet alleen vanwege het leed maar ook vanwege de strijd.

Een wereldwijde coalitie van vakbonden, de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en een aantal NGO's stelden de schendingen van het arbeidsrecht consequent aan de kaak. Tien jaar geleden zette WSM een samenwerking op met partners als GEFONT in Nepal', meldt Jeroen Roskams. 'Deze samenwerking omvatte opleidingen, voorbereiding op het vertrek naar het buitenland en juridische bijstand. Er werden ook getuigenissen verzameld. Dankzij die getuigenissen konden we pleiten voor verandering in Qatar. Luc Cortebeeck, voormalig ACV-voorzitter en hoge IAO-functionaris, heeft het materiaal daadwerkelijk gebruikt om onderhandelingen te starten en de eisen tot verandering bij de Qatarrese autoriteiten kracht bij te zetten.'

In 2016 zond de IAO Qatar een reeks aanbevelingen toe. Het land verzette zich aanvankelijk, maar onder druk bleek de Golfstaat bereid veranderingen door te voeren. Al deze inspanningen hebben bijgedragen tot de af-

>> Jeroen Roskams, WSM en Smritee Lama, GEFONT

schaffing van het kafala-systeem. Werknemers kunnen nu gemakkelijker van werkgever veranderen of het land verlaten. In 2021 werd een minimummaandloon van 1.000 Qatarrese rials - ongeveer 240 euro - ingevoerd. Ook de arbeidsinspectie is sterker.

WAT NA HET WK?

Hoewel er duidelijk vooruitgang zichtbaar is in de nationale arbeidswetgeving van Qatar, blijven veel migranten zeer kwetsbaar, vooral in sectoren die wat verder van het WK af liggen. Smritee Lama: 'Voor bouwvakkers is de situatie verbeterd. In andere sectoren, zoals de sector van huishoudelijk personeel – een zeer kwetsbare groep – veranderde er weinig. Het is moeilijk om de mentaliteit van werkgevers van de ene op de andere dag te veranderen. Sommige werkgevers beschou-

>> Aanbouw van het Lusail Stadium voor de Qatar 2022 FIFA World Cup

wen hun personeel nog steeds als derderangsburgers.'

Wat blijft er over van deze veranderingen na het WK? Dat is de grote vraag. Ook Lama beaamt dat er nog een lange weg te gaan is. 'Het Qatarrese bestuur kan alles weer veranderen. Dit zijn geen bindende internationale overeenkomsten, maar nationale wetten die gemakkelijk weer kunnen worden opgeheven zodra de media-aandacht verslapt. Als Qatar Verdrag 155 van de IAO inzake veiligheid en gezondheid had goedgekeurd, zouden we over meer rechtsmiddelen beschikken. Helaas is dat niet het geval.'

Dus de strijd gaat door, ook al is het voetbalfeest voorbij. Er zijn intussen nieuwe uitdagingen: de onlangs door

Saoedi-Arabië aangekondigde organisatie van de Aziatische Winterspelen in 2029 zal ook enorme bouwwerken vereisen, met buitenlandse arbeidskrachten, in een land dat het kafala-systeem niet heeft afgeschaft. Ook dit wordt een belangrijk aandachtspunt voor de vakbonden.

DE KRACHT VAN ONTMOETINGEN

Tijdens haar bezoek aan België deelde Smritee Lama de weinig bekende realiteit in Qatar met ons. Ze trok van vergadering naar vergadering, van conferentie naar conferentie, van interview naar interview. Van Brussel naar Doornik, via Verviers naar Leuven. Het was een heuse ronde van België.

Maar haar getuigenis gaf de mensen die zij ontmoette de energie om de

rollen om te keren en de World Cup of Shame aan de kaak te stellen.

De ontmoetingen met jongeren die zich inzetten voor klimaatrechtvaardigheid en met een huishoudelijke hulp zonder papieren in Brussel, raakten Smritee diep. 'Verschillende realiteiten, gelijklopende uitdagingen.'

'Ik voel me gesterkt door de vele contacten deze week. Verbonden zijn met vakbonden zoals het ACV, die opkomen voor de arbeidsrechten van Belgische arbeiders die werken voor de multinationals die ook in Qatar aanwezig zijn, is enorm belangrijk. Op de hoogte te zijn van jullie strijd en vooruitgang in België helpt echt, het maakt ons sterker wanneer we onderhandelen over arbeidsvoorwaarden met diezelfde bedrijven in het buitenland.'

WINTERTUIN ORURO, ALTIPLANO, BOLIVIA

Droogte, zon en zeer strenge winters kenmerken hier het klimaat. De koude - van april tot oktober - laat slechts één oogst per jaar toe. Technische school SENTEC bouwt installaties op zonne-energie. Het voorbije jaar investeerde SENTEC - met de steun van de provincie Vlaams-Brabant - in de bouw van zes wintertuinen. De betrokken tuinbouwers leren alles over verantwoord gebruik van water, de productie van biologische meststoffen, insecticide en zaden. Hun gezinnen kunnen vanaf nu rekenen op vier oogsten van diverse en gezonde voeding, per jaar.

TIJD VOOR EEN KAARTJE

Op zoek naar wenskaarten voor een verjaardag, de feestdagen of iets helemaal anders? Gepersonaliseerde kaarten samenstellen, drukken én verzenden kan via ons **wenskaartenplatform**. Bepaal zelf hoe je kaartje eruit zal zien en voeg wensen en adressen toe. Jouw ontwerp wordt met zorg gedrukt en verzonden. Voor iedere kaart die jij aankoopt, gaat één euro naar WSM. Benieuwd?

Je vindt alle info op www.wsm.be/nl/wenskaarten

30 DECEMBER '22 TWEEDE VERJAARDAG ARGENTIJNSE ABORTUSMIJLPAAL

Dat we moeten blijven hameren op het belang van reproductieve rechten, werd nog maar eens duidelijk met het terugdraaien van Roe versus Wade in de Verenigde Staten, eerder dit jaar. Gelukkig worden ook stappen vooruit gezet voor vrouwenrechten: op 30 december 2020, stemde de Argentijnse senaat, na een lange strijd, vóór abortus. Voordien kon abortus er enkel legaal na verkrachting of als de gezondheid van de moeder in gevaar kwam. Argentinië werd daarmee het derde Zuid-Amerikaanse land waar abortus is toegestaan. Een mijlpaal.

HET IS HIER GEEN HOTEL

Genderongelijkheid in de samenleving stopt niet aan de voordeur, maar straalt verder af op taakverdeling in huis: in vele huishoudens is het evenwicht zoek. Onbetaald werk wordt vaak minder gewaardeerd dan betaald werk. De situatie veranderen lijkt netelig, maar de sleutel voor een beter evenwicht tussen job, gezin en vrije tijd blijkt gedeeld eigenaarschap. In 'Het is hier geen hotel' reiken Femma's Riet Ory en Eva Brumagne de lezer handvaten aan om de taken in huis eerlijker te verdelen tussen alle huisgenoten.

*Het is hier geen hotel - Uitgeverij Pelckmans
Paperback - ISBN 978-94-6401-952-0*

TERUGBLIK

23 OKTOBER '22
Klimaatmars - WSM present!
Samen met 30.000 manifestanten en een heleboel middenveldorganisaties kwamen wij op voor een leefbare planeet. Hoog tijd voor een ambitieuzer klimaatbeleid en een **rechtvaardige transitie**.

6 OKTOBER '22
Meer dan ooit met elkaar verbonden voor vrouwenrechten en tegen gender-gerelateerd geweld. Maar liefst 120 gedreven deelnemers zakten af naar Brussel voor onze inspiratiedag: een co-creatie van WSM, ACV-gender, CM en MOC vol inspirerende getuigenissen en participatieve workshops.

DE OPINIE VAN JENNIFER VAN DRIESSE

EEN FEMINISTISCHE REVOLUTIE

FOTO / WSM

Overall in de wereld zijn vrouwenbewegingen in staat om honderdduizenden mensen te mobiliseren. Hun mobilisaties tegen gender-gerelateerd geweld winnen jaar na jaar aan kracht en halen telkens opnieuw de krantenkoppen.

Dankzij die acties kan vandaag niemand meer voorbij aan de omvang van het geweld dat vrouwen tijdens hun leven ondergaan. Huiselijk, seksueel, economisch, psychologisch, institutioneel, in de privésfeer of in het openbaar: geweld - in welke vorm ook - belemmert de rechten, de integriteit, de gezondheid en de autonomie van vrouwen.

De #Metoo-beweging - in 2017 in de VS ontstaan en sindsdien spectaculair en over grenzen heen gegroeid - is zo'n voorbeeld van die enorme mobilisatiekracht. Maar ook de evoluties in Latijns-Amerika zijn bijzonder opmerkelijk. In mei 2015 kleurde de Argentijnse demonstratie Ni Una Menos de straten van de hoofdstad paars. 300.000 mensen protesteerden tegen geweld en vrouwendiscriminatie. Het was het startpunt van een nieuwe mobilisatiegolf. De vonk die het kruitvat deed ontbranden van wat we de *feministische revolutie* noemen. Ni Una Menos is één van die bewegingen die – ondanks een context van politieke verschuivingen naar rechts - het sociale en politieke leven in Latijns-Amerika blijven bepalen.

Onze solidariteit is onze kracht! Ook op het niveau van werk veroorzaakte de wereldwijde mobilisatiegolf positieve veranderingen: in juni 2019 nam de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) Verdrag 190 over geweld en intimidatie op het werk aan. Wij streden mee voor de conventie, samen met het ACV én de vele internationale partners in ons WSM-netwerk. Samen pleitten we voor een ambitieuze tekst. Samen voerden we campagnes voor de ratificatie van de conventie op het niveau van de lidstaten. Opvallend element: de moeilijkheid om homofobie en transfoobie geweld in de conventietekst opgenomen te krijgen. De strijd is nog niet gestreden. We zetten door!

In deze opinie gebruiken we de term vrouw voor elke persoon die zich als vrouw identificeert.

#NI UNA MENOS

SOCIALE BEWEGINGEN EN HUN TORNADO'S VAN VERANDERING

Sociale bewegingen verbinden vele kleine(re) acties tot één grote, collectieve strijd. En dat kan grote gevolgen hebben. Dat bewijzen de acties van Judith Girón in Guatemala, Anatole Mangala in DR Congo en Veerle Verleyen en Lut Cromphout in België.

TEKST / Nancy Govaerts en Katrien Liebaut - FOTO / WSM, Naomi Vleugels, MTC en AHW

VLINDEREFFECT

'Als je denkt dat je te klein bent om invloed te hebben, dan bracht je nooit de nacht door met een mug in je kamer.' Het is een tegeltjeswijsheid, maar feit is dat een klein gebaar een groot effect kan hebben. Net zoals **de vlinder die met één vleugelslag een ketting van weersveranderingen in gang zet, met een tornado aan de andere kant van de wereld tot gevolg.**

Een gift aan WSM is een klein gebaar, met het effect van een tornado.

Je kan een gift overmaken via de WSM-giftenrekeningen
BE41 8900 1404 3510 - BIC VDSPBE91
BE96 7995 5000 0005 - BIC GKCCBEBB

EEN NIEUWE LENTE

**LAS DELICIAS, ZUIDWESTELIJK HOOGLAND
VAN GUATEMALA, GRENS MET MEXICO**

JUDITH GIRÓN

De Guatemalteekse Judith Girón verloor haar job en het dak boven haar hoofd, nadat ze samen met 46 andere boeren opkwam voor een hoger loon op de koffieplantage. Een verhaal over de bittere smaak van koffie, lijfeigenschap, emancipatie, heerlijkheden en een nieuwe lente.

De mannen die hier werken en wonen, verdienen tussen de 30 en 40 Quetzales per dag. Dat is zo'n drie à vijf euro: de prijs van een kop koffie - met koekje - in de betere Belgische koffiezaak. De vrouwen verdienen nog minder. Kinderen werken mee om het gezinsinkomen aan te vullen. De boeren zijn het hongerloon, dat ver onder het minimum ligt, beu. Ze willen niet langer overgeleverd zijn aan de grillen van een baas die hen behandelt als eigendom. Ze dromen hardop van een betere toekomst voor hun kinderen.

Hun verzet leidde tot ontslag. 46 gezinnen werden van de ene op de andere dag dakloos. Het was een ongelijke strijd. Cynisch genoeg konden ze zich geen juridische bijstand veroorloven. Tot ze in contact kwamen met MTC, een beweging voor landarbeiders en boeren. Dankzij hun bemid-

deling, kregen de families als compensatie (landbouw)grond toegewezen.

Judith Aguilar Girón, Cesar Gonzales en hun vier kinderen wonen in La Nueva Primavera - de Nieuwe Lente, de naam die de boeren gaven aan hun nieuwe gemeenschap. 'Nu is het aan ons om van deze plek een thuis te maken waar het goed wonen is, waar we samen ons land bewerken voor eigen gebruik en voor verkoop in onze plaatselijke winkel', getuigt Judith. 'We verbouwen koffie, cacao, groenten en fruit. Maandelijks komt een verpleegkundige langs, al twee jaar organiseren we lessen voor onze kinderen.'

Echt enthousiast wordt ze, wanneer ze vertelt over de cursussen vrouwenrechten die MTC organiseerde. 'Ik volgde nauwelijks onderwijs. Daar was

>> De bewoners van La Nueva Primavera

geen geld voor. Vroeger gehoorzaamde ik. Aan mijn ouders, de baas, mijn man. Zwoegen, zorgen en zwijgen, daar lijdt je zelfwaardering onder. Hoe meer ik bijleer over mijn rechten, hoe meer mijn ogen opengaan. Nu pas word ik echt gezien en durf ik van mij te laten horen. Beslissen en leidinggeven mag niet langer een mannenzaak zijn. In ons dorp hebben we een vrouwenraad opgericht. Dat vraagt een hele ommezwaai. De projecten die wij voorstellen worden niet op gejuich onthaald, als je begrijpt wat ik bedoel.'

Het is een prille lente die zich aankondigt voor Judith. De nieuwe ideeën en organisatie moeten nog tot volle bloei komen. Judith rekent hiervoor op de volgehouden steun van MTC. 'Als we erin slagen officieel erkend te worden, kunnen we ook toegang krijgen tot water en elektriciteit, tot onderwijs en

gezondheidszorg. Ik kijk uit naar de bouw van een schoolje en gemeenschapscentrum. Er zijn al wat initiatieven om samen te werken. Maar een echte coöperatie van koffieboeren klinkt me als muziek in de oren. Ik hoop dat meer vrouwen en jongeren zich bewust worden van hun kracht en hun schouders zetten onder onze gedroomde samenleving. Dan zal je zien dat in de niet zo verre toekomst de zomer aanbreekt in La Nueva Primavera.'

Voor de samenwerking met de boeren van La Nueva Primavera, kon MTC rekenen op de financiële steun van ACV-CSC Voeding en Diensten en het sectorfonds Alimento.

>> Vorming vrouwenrechten

EEN VLEUGELSLAG VOOR SOCIALE BESCHERMING

KINSHASA, DR CONGO

ANATOLE MANGALA

Dokter Anatole Mangala is directeur van het Congolees Solidair Fonds voor Gezondheid. Tijdens zijn werk als arts zag hij hoe gezondheidsfondsen aan meer mensen kwaliteitsvolle zorg kunnen bieden. Het motiveerde hem om die gezondheidsfondsen te gaan ondersteunen, zodat ze konden groeien. Vandaag bouwt hij, samen met hen, aan sociale bescherming voor alle Congolezen met een informele job.

'In DR Congo verdient 85 procent van de mensen de kost in de informele economie. Deze kleine zelfstandigen, boeren, eetkraamuitbaters, arbeiders in de bouwsector, ... betalen door-gaans geen bijdrage voor sociale zekerheid. Hun inkomen is te laag en er is geen wet die hen dat verplicht. Maar wie niet bijdraagt, kan niet terugvallen op een vervangingsinkomen of ziekteverzekering. En dat moet anders. Het is vandaag mijn verantwoordelijkheid om - in opdracht van de overheid - voor deze groep mensen sociale bescherming te organiseren. Dat op die manier veel meer mensen dan vroeger beschermd kunnen worden, beschouw ik als een vlindereffect. De vleugelslag die voor mij persoonlijk de tornado veroorzaakte? Zonder twijfel het vertrouwen dat ik door de jaren heen heb gekregen.

Het begon in de jaren '90, met mijn ontmoeting met de Belgische zuster Maria Masson. Ik werkte met haar samen als verpleegkundige bij het bisdom Bukavu in Zuid-Kivu. We begeleidden HIV-patiënten in verschillende parochies. Toen ik haar over mijn droom om arts te worden vertelde, zorgde zij voor mijn studiebeurs. Maria inspireerde me. Ze vertelde hoe gezondheidsfondsen in België functioneren. Ze moedigde me aan om te specialiseren in volksgezondheid. Na mijn specialisatie werkte ik als arts en coördinator van het Medisch Netwerk Bukavu. Ik coördineerde verschillende zorgcentra. Omdat we ervan overtuigd waren dat gezondheidsfondsen ook in ons land slaagkansen hadden, richtten we, met de steun en het advies van CM België, de eerste Congolese fondsen op.

In 2012 werd ik medestichter en technisch directeur van CGAT, een organisatie die gezondheidsfondsen begeleidt. Onderweg leerde ik hoe ook het vertrouwen van beleidsmakers cruciaal is. We betrokken hen als we debatten organiseerden, we nodigden hen uit voor vormingen ... Dat bleek belangrijk. In die jaren organiseerde CGAT, inmiddels partner van WSM, de opleiding voor *adviserende geneesheren verbonden aan een gezondheidsfonds*. Zij garanderen de kwaliteit van de zorg voor de leden. Als gevolg van onze volgehouden politieke contacten, besliste de overheid om van die functie een officieel beroep te maken en de opleiding zelf in handen

te nemen. Sindsdien werken CGAT, de overheid, medische faculteiten en de Orde der Geneesheren nauw samen en worden meer adviserende geneesheren opgeleid.

Voor mij is duidelijk dat het sociale middenveld een katalysator is voor een goed werkend systeem van sociale bescherming. Vakbonden en projecten voor sociale economie zorgen ervoor dat meer mensen een leefbaar loon verdienen. Ouderen-, vrouwen- en jongerenorganisaties veranderen met hun dienstverlening letterlijk levens. Het was dan ook vanzelfsprekend voor mij om in 2016 bij WSM in dienst te treden en zo sociale bewegingen in het WSM-netwerk in Centraal-Afrika te ondersteunen.

Door de jaren heen werden Congolese gezondheidsfondsen groter en sterker. Vandaag innen zij, onder mijn regie en in opdracht van de overheid, de bijdrage van werknemers in de informele economie. Maar we hebben nog een weg af te leggen. Gezondheidsfondsen moeten het vertrouwen van de bevolking winnen. De groeiende groep ouderen heeft specifieke noden. De inkomens moeten omhoog. In dat alles maken sociale bewegingen, met hun dienstverlening, opleidingen en politiek werk een cruciaal verschil. Ik bedank daarom de lezers van dit magazine voor hun gift aan WSM, bedankt voor het vertrouwen! Het is en blijft een belangrijke vleugelslag.'

RECHTEN VAN ZORGPERSONEEL

ANTWERPEN EN VILVOORDE, BELGIË / MANILA, FILIPIJNEN

LUT CROMPHOUT EN VEERLE VERLEYEN

Lut Cromphout en Veerle Verleyen zetten zich in voor de rechten van zorgpersoneel, in België en over grenzen heen. Lut is verpleegkundige, werknemersafgevaardigde en militant voorzitter van ACV Puls. Veerle is Adjunct Algemeen Secretaris voor de beroepswerking. Samen volgen zij de samenwerking met de Filipijnse Alliance of Health Workers (AHW) op, een vakbond die verbonden is aan WSM en ook op ACV Puls kan rekenen. 'Het welzijn van patiënten komt altijd op de eerste plaats, dat is hier zo, maar evengoed in de Filipijnen.'

Lut: 'We voelen ons sterk verbonden met de collega's in de Filipijnen. Ons werk vertoont heel wat parallellen. De Covid-jaren bijvoorbeeld. Die waren zwaar. We waren allemaal *helden*. De pandemie gaf aanleiding tot stevige vakbondsacties, maar we bereikten positieve resultaten: de functieclassificaties zijn aangepast en er is een budget bijgekomen voor meer personeel. Onze collega's in de Filipijnen konden ook een akkoord afdwingen, maar zij wachten nog altijd op de beloofde premies.

Als wij als zorgverlener voor betere loon- en arbeidsvoorwaarden opkomen, dan komen wij eigenlijk op voor het welzijn van onze patiënten. Je kan

de kwaliteit van zorg alleen maar garanderen als de arbeidsomstandigheden goed zijn. Ook in de Filipijnen is dat zo. Wanneer de collega's daar actie voeren, dan willen ze het welzijn van hun patiënten bewaken.

In de Filipijnen trekken verpleegkundigen naar de Verenigde Staten of Europa. Gewoon om hun facturen te kunnen betalen. En dat terwijl het personeelstekort in het land zelf groeit. De Filipijnse strijd voor betere rechten wil een verdere *braindrain* voorkomen. Ook hier is dat belangrijk. Door een tekort aan personeel traden via Moving People zeven Roemeense verpleegkundigen in dienst in het ziekenhuis waar ik werk. Goed voor ons. Toch roept

dat vragen op: hebben ze in Roemenië dan geen verpleegkundigen nodig?’

Veerle: ‘Arbeidsmigratie groeit lokaal en mondiaal. Daar moeten wij als land én als vakbond eerlijk mee omgaan. Als mensen hier komen werken, moet dat aan goede loon- en arbeidsvoorwaarden zijn. Als vakbond kunnen wij, door ons internationaal te verbinden, ook ginds betere loon- en arbeidsvoorwaarden afdwingen. Zodat de zorg en de tewerkstelling ook daar kwaliteitsvol is. Zorgbedrijven – denk aan de rusthuiszengroep Armonea – organiseren zich meer en meer internationaal. Dus moeten werknemers dat ook doen. Want zolang je niet de belangen van alle mensen in de keten verdedigt, gaan de belangen van álle mensen – personeel én patiënten – achteruit. Ketenzorg is nodig.

Toen wij de Filipijnen bezochten, hadden onze collega’s in Manila net een strijd tegen de privatisering van een ziekenhuis achter de rug. Het was duidelijk dat gewone mensen daar niet langer terecht zouden kunnen. Ook hier voeren we strijd tegen privatisering. Dat mechanisme van uitsluiting en commercialisering is hier even sterk aanwezig als daar.

Vakbondsactivisten in de Filipijnen worden gecriminaliseerd, gevangen-gezet, vermoord. Het militair regime is

er ontzettend repressief. Tijdens ons verblijf namen wij deel aan een actie. Je ziet die gewapende politie, hoe zij jou observeren en heel goed weten wie daar staat. En toch staan onze collega’s er. Iedere keer opnieuw. Daarom is onze solidariteit zo belangrijk.

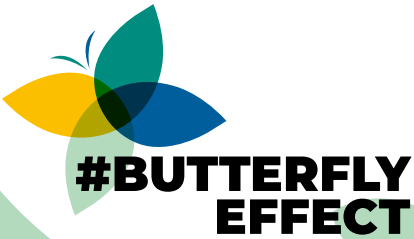
Wij tonen onze solidariteit op verschillende manieren. Het personeel in het ziekenhuis waar Lut werkt, werkt bijvoorbeeld in schone, ethisch geproduceerde uniformen.

We vestigen internationale aandacht op wat fout loopt. Via de internationale ACV-werking trekken wij samen met onze Filipijnse collega’s naar de conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) om er te getuigen over de schendingen van arbeidsrechten daar. Ook tijdens ons recente ACV-con-

gres voerden we actie, want een Filipijnse vakbondsvrouw was gevangen-gezet voor haar vakbondsactiviteiten. We oefenden met z’n allen druk uit op de ambassade voor haar vrijlating. En we delen zo veel mogelijk onze ervaringen en kennis over ketenzorg en internationale solidariteit onder werknemers. Zelf laten wij ons inspireren door de acties van onze Filipijnse vakbondscollega’s.’

Je solidariteit tonen kan via hele kleine acties: vleugelslagen! Voor de lezers van dit magazine hebben wij drie tips:

- Volg Alliance of Health Workers via sociale media, like en deel hun berichten. Zo toon je hen dat ze niet alleen staan.
- Neem deel aan onze Defend the Defenders-acties. Ieder jaar, rond 10 december.
- Steun financieel, met een gift aan WSM. Eén van de doelstellingen van de AHW is om in meer ziekenhuizen actief te worden. Maar dat kan alleen als je meer mensen hebt. Vrijgestelden die actie kunnen voeren, budget om materialen te kopen. En daarvoor heb je geld nodig, zo is dat nu eenmaal.

EEN GIFT AAN WSM IS EEN KLEIN GEBAAAR, MET HET EFFECT VAN EEN TORNADO.

Je kan een gift overmaken via de WSM-giftenrekeningen BE41 8900 1404 3510 - BIC VDSPBE91 - BE96 7995 5000 0005 - BIC GKCCBEBB

Mooi meegenomen: giften vanaf 40 euro geven recht op een fiscaal attest.

MARC JAMAR EN CHRIS GOOSSENS

“ ALLE MENSEN, OVERAL, HEBBEN RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

Wij waren jarenlang een doodgewoon gezin. We werkten buitenshuis, verdeelden de huishoudelijke taken en engageerden ons in het lokaal verenigingsleven. We gaven aandacht en tijd aan familie, vrienden, burens en kennissen. Het leven was (meestal) mooi. We beseften dat we het goed hadden. Rechtvaardigheid en solidariteit kregen we van thuis uit mee. We hebben steeds gedeeld met anderen, dichtbij en veraf.

Ik was verschillende jaren animator voor WSM, toen nog Wereldsolidariteit. Vanuit die functie ging ik in 1997 op ervaringsreis naar India. We voerden er gesprekken met vakbonden, gezondheidsfondsen en vrouwengroepen en ontmoetten vele sterke, authentieke en geëngageerde vrijwilligers. Zij maken effectief een verschil voor duizenden mensen. Hun strijd is zo belangrijk. De reis beklifde en scherppte mijn internationale solidariteit verder aan.

Op 2 september 2012 sloeg thuis het noodlot toe. Mijn man werd het slachtoffer van een zwaar verkeersongeval. Wekenlang hing zijn leven aan een zijden

draadje. Maar zijn toestand stabiliseerde en na een lange revalidatie kon hij terug naar huis. Met dank aan de voortreffelijke gezondheidszorg in ons land. Arbeidsongeschiktheid en leven met beperkingen werden zijn en ons lot. In zo’n situatie besef je pas goed hoe belangrijk een sterke sociale zekerheid, stevige vakbonden en gezondheidsfondsen wel zijn.

Vandaag zijn we tien jaar verder. We hebben het ongeval tien jaar overleefd. Zoveel mooie dingen meegemaakt, zoals de komst van een eerste kleinkind, Lina. Dat vierden we met de familie. ‘Welk cadeau we willen?’, vragen ze. Ons antwoord komt spontaan. ‘Niets. Jullie aanwezigheid maakt ons blij. Maar voor wie het echt niet laten kan: stort iets op de rekening van WSM. WSM steunt gezondheidsfondsen en vakbonden in Afrika, Azië en Latijns-Amerika.’ Dat deze organisaties belangrijk zijn hebben wij aan den lijve ondervonden. Alle mensen, overal, hebben recht op de ondersteuning die wij kregen. Voor ons is dat een evidentie. En voor onze familieleden blijkt ook. Dat blijkt alleszins uit het bedrag dat gestort werd op de rekening van WSM.

Het leven is nu niet bepaald steeds lachen, brullen, gieren. Maar laat ons desalniettemin alsnog een feestje vieren.

Stijn De Paepe

Soms zijn er maar enkele woorden nodig, om het allerbelangrijkste samen te vatten. Dit gedicht van Stijn De Paepe prijkte op de uitnodiging van Marc en Chris.

KLEIN GEBAAR, GROOT EFFECT

// 1. Sporters Olaf Minne (midden), Joëlle Neels (links) en Katrien Beirinckx namen deel aan de 10,30 van Schaarbeek. ‘Fijn dat je ook al sportend je steentje aan internationale solidariteit kan bijdragen!’ // 2. ‘In onze coöperatie maken we draagtassen van plastic afval. We recyclen de lelijkheid en maken er iets moois van. Het is onze bijdrage tegen de plasticvervuiling.’ Gafreh, Burkina Faso // 3. ‘Vegetarische maaltijden tijdens lunchvergaderingen of op WSM-evenementen zijn het duurzaamst. Het is iets waaraan wij onze collega’s graag herinneren. En cadeautjes voor sprekers of bezoekers? Die kopen we vanzelfsprekend altijd fairtrade.’ Naomi Vleugels en Klaar Degroote, WSM // 4. Dankzij het werk van vakbond UNITRAV (GEFONT) voor betere sociale bescherming in Nepal, kunnen berggidsen rekenen op een verzekering tegen ongevallen. ‘Ik voel me een stuk veiliger wanneer ik met reizigers op trektocht ga in de Himalaya.’ Pudhoma Sherpa, Berggids, Nepal.

// 5. Gaëlle Demez, verantwoordelijke van CSC-Femmes: ‘Tijdens de Covid-pandemie waren vrouwen extra kwetsbaar. Wij schreven daarom de editie van ons tijdschrift van 25 november ’20 volledig in vrouwelijke termen. Arbeidsters. Kassiersters. Huishoudsters. Verpleegsters. Leraressen. We gebruikten bewust NIET de genderneutrale benamingen die we doorgaans verkiezen. Niet om mannen onzichtbaar te maken. Maar vooral om de vele vrouwen die de meerderheid vormen van het personeel in essentiële functies in de schijnwerpers te zetten. Want wanneer de wereld ermee ophoudt, doen de vrouwen verder ...’ // 6. ‘Mosctha verdeelt Covid-vaccins aan mensen zonder papieren. Belangrijk, want voor het virus zijn we pas veilig als iedereen veilig is.’ Joseph Cherubin, Mosctha, Dominicaanse Republiek // 7. ‘Sinds ik een vorming volgde over klimaatverandering, probeer ik bewust kortere douches te nemen om water te besparen.’ Vutha, CLC, Cambodja // 8. ‘Iedere maand leggen wij tuktuk-bestuurders ongeveer twee dollar opzij. Het geld dient om de medische kosten te dekken, wanneer iemand een ongeval krijgt.’ Chhun Oeurn, CLC, Cambodja // 9. ‘Ik vind het immoreel om de organisatie van zo’n groot evenement als het WK toe te kennen aan een land dat geen respect heeft voor mensenrechten. Er vielen bijna 6.500 doden bij de bouw van de stadions, dit mag niet meer gebeuren. En acht nieuwe stadions in zo’n klein land: erg duurzaam is dat niet. Mensenrechten moeten een grotere rol spelen bij het toekennen van een toernooi. We moeten er over blijven praten en waken dat er niet opnieuw mensenlevens in gevaar komen.’ Aline Zeler, Belgisch topvoetbalster // 10. ‘Op initiatief van JOC gingen we op zoek naar nieuwe manieren om te tuinieren. In onze gloednieuwe daktuin verbouwen wij sla, ui, radijs en andere groente. Die verkopen we aan jongeren die bio-groenten verkopen op de markt. Ons initiatief creëert jobs en vergroot onze kennis over gezonde voeding!’ María del Carmen Flores, JOC, Peru.

UIT DE KAST

In deze rubriek snuisteren we in de kast. We gaan op zoek naar alledaagse of minder alledaagse dingen en hun herkomst.

CADEAUTJES

Voor jezelf, vrienden, familie of collega's: de kans is reëel dat jij dezer dagen winkels afschuimt op zoek naar geschenkjes. Want met Black Friday deals, een stoomboot uit Spanje, Secret Santa en een nieuw jaar in zicht is cadeautjesseizoen officieel geopend!

Tekst / Loïs Savat Foto / Shutterstock

INGEPAKT

Lap, het inpakpapier is op. Geen nood: alternatieven genoeg. Misschien slingert er thuis nog een leuk zakje rond of kan je creatief aan de slag met je oude krantenpapier, wie wil er nu geen cartoon op z'n cadeau? Echt wel iets nieuws nodig? Dan behoort herbruikbaar inpakpapier of een knot-wrap misschien tot de mogelijkheden. Knot-wrapping is het kunstig knopen van linten, sjaaltjes of kleurrijke doeken tot haarlinten, kledingstukken en cadeauverpakkingen.

SATURNALIËN? ZONNEWENDE?

Al horen de kerstboom en die gigantische berg cadeautjes niet thuis in het oorspronkelijke kerstverhaal, toch zijn ze voor velen niet weg te denken. Of die traditie dan wel geïnspireerd werd door de Romeinse saturnaliën, het Germaanse feest van de zonnewende, Driekonin-gen, Sinterklaas, of nog iets anders ... weten we niet.

ZELFGEMAAKT

When life gives you lemons, make lemonade. Iedereen zit in met de energiecrisis. Misschien is deze winter wel hét moment om je naaste een (zelfgebreide) binnen-huis-muts cadeau te doen?

TWEEDEHANDS

Gaf je het al eens een kans om een origineel kring-loopcadeau te scoren? Keuze genoeg, want heel wat cadeaus belanden al snel op tweedehandsfora (ja, zelfs op de avond zelf!)

SAMEN

Minigolf, een klassieke kerstfilm kijken, gezelschapsspelletjes spelen of iedereen brengt een hapje mee: het mooiste cadeau beleef je sowieso samen!

TIP

Werd je gevraagd om een verlanglijstje te maken, maar heb je al alles wat je hartje begeert? **Schrijf WSM als tip op jouw lijst, want met een gift doe je onze werking een groot cadeau!**

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

WSM-Magazine
viermaandelijks tijdschrift van WSM
september - oktober - november - december 2022
P309504 - Afgiftekantoor Gent X

Those that give up, are sure to lose.
So, let's fight together and let's win.

Antonio Guterres, Secretaris Generaal van de Verenigde Naties,
Klimaattop COP27, november '22, Egypte